

מסירות נפש כבסיס התשובה

ד"ר אבי וינרוט, עו"ד

לעילוי נשמות:

אבי מורי הי"ה משה אהרן ב"ר מרדכי אליעזר וינרוט ז"ל
אמי מורתי, אצילת הנפש, הי"ה דרייזל וינרוט ע"ה (בת ר' אריה אפטרגוט ז"ל)
חמותי, הי"ה נעכא (נלי) שטרנטל (בת ר' מנחם הלוי שיף ז"ל)

ת.נ.צ.ב.ה

הרואה פרק תשיעי ברכות

עג א מיי מיה מהל
יסורי סצוה ג' ו
פגפג פג' ג
עד ב מיי פזו סצוה
נית כסחיה ס' ס'
עג ג סס סצוה ח
עג ד מיי סס סצוה ט
פגפג פג' ו
ג סע' ט

ואתם כל מיני משקין. אג"פ שהן כנסין ככרם דרך הכסף
הריאה מוללתן וסאלתן מבעד לרופני הכרם: וזרקם כו ע"פ: מרה
ומניחתו מן הכעס: זופק. שחוק: קרקבן. כעוף הוא המסס בבהמה:
עוקן. המחבל: קף. החוטם: נעור. מקילט משנתו: נעור סע'ן
ורש פנפור. שנתחלפה ובהל הסינה
מן האף והקיבה כעורה: נפוק וסולך
לו. מתנונה וסולך לו ונמשך למיתה.
לפון אחר נעור הישן הקיבה ומלאו
קיבה ואף נעורים שאינן יסן כלל או
יסן הנעור ומלאו שניהם יסנים
ואינן נעור כי אס בקושי: ולכי סלל
בקריבי. יג' הרע הרי הוא כמה
בקריבי שס בדיל לטופ: נאס פפט
לרשע וגו'. אמר דוד בקרב לבי
יס ואומר אני שהפסע נאס לרשע
כלומר שהיג' הרע אומר לרשע אל
יהא פחד אלהים לנגד עיניך אלמלא
יג' הרע שופטו עד שמרמיקו שאיט
מתפחד מיוזרו: כי יפמוד. הקב"ה:
לימין אכין לטופים משופטי נפטו.
שימ יס לך ארס שיש לנפשו שני
שופטים: נא ספק מר מיי לכל
כריס. אס אחת מן הבינונים אין
לך לדיק גמור כעולם: לרשיטי
גמורי. העולם הזה שאין להס כעולם
הבא כלס ולריכין ליוטל סכרן כלן
כגון אחאב שהיה עשיר מאד דקאמר
ליה בן הדד כספק חבקך לי הוא
(מלכי ח' ב): ללדיק גמורי סעוסי"ב.
שאין להס כעוסי"ו כלום כגון רבי
חנינא בן דוסא שיי לו בקב חרובין

ריאה שואבת כל מיני משקין כבר כועס
מדה זורקת בו שפה ומניחתו מחיל שורק
קרקבן מרחן קיבה ישנה אף נעור נעור
הישן ישן הנעור נמוק והולך לו תנא אם
שניהם ישנים או שניהם נעורים מיד מת
תניא רבי יוסי הגלילי אומר צדיקים יצר
טוב שופמן שנאמר וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי
רשעים יצר רע שופמן שנאמר וְנֶאֱמַר
לְרִשְׁעִים יִצְרָר עַד פֶּהד אלהים לנגד
עיניו בינונים זהוה שופמן שנאמר וְעֵמֹד
לימין אביון לרושיע משופטי נפשו אמר
*רבא כגון אנו בינונים אמר ליה אביי לא
שביק מר חיי לכל בריה ואמר רבא לא
איברי עלמא אלא לרשיעי גמורי או לצדיקי
גמורי אמר רבא לידע אינש בנפשיה אם
צדיק גמור הוא אם לאו אמר רב לא איברי
עלמא אלא לאחאב בן עמרי ולר' חנינא
בן דוסא לאחאב בן עמרי העולם הזה ולרבי
חנינא בן דוסא העולם הבא: וארבת את
י"י אלהיך: *תניא ר' אליעזר אומר אם
נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך
ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל
נפשך אלא אם יש לך אדם שגופו חביב
עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך ואם
יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך
נאמר בכל מאדך *דבי עקיבא אומר בכל
נפשך "אפילו נוטל את נפשך תנו רבנן
פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו
ישראל בתורה בא פפוס בן יהודה ומצאו
לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות רבים
ועוסק בתורה אמר ליה עקיבא אי אתה
מתירא מפני מלכות אמר לו אמשול לך
משל למה הדבר דומה לשועל שהיה מהלך
על גב הגדר וראה דגים שהיו מחקבים
ממקום למקום אמר להם מפני מה אתם
בורחים אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם אמר להם רצונכם

כפי וכליות
חית רבחוהא
סון לפמיס
טוס עיחוינ
ה' ד"ס וס'
שלא לפג אבי
מד לרנא
מכירין
מסמיס כס.
מכירין עדי.
יזמא סכ.

בנקוט רמ
סמליד חסיה
רעקיבא אבי
אם נאמר בכל
נפשך קול בכל
מאדך אלא
בכל מרה
והיה שואב
מרי לך בן
מכרת ופג
בן מכרת
ישרעתי

שנתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך
פקח שבחיות לא פקח אתה אלא שפש אתה ומה במקום דיוחנו אנו מתיראין במקום מיתתנו על אתה
כמה וכמה אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה כ"י הוא חיך ואורך ימך כך
אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכ"ו אמרו לא היו ימים מעטים עד שחפסונו לר"ע והבשרו בבית
האסורים ותפסו לפפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו אמר לו פפוס מי הביאך לכאן אמר ליה אשריך רבי
עקיבא שנתפסת על דברי תורה אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים בשעה שהוציאו את ר' עקיבא
להריגה זמן ק"ש היה והיו סורקים את בשרו במסוקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים
אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם כל ימי הייתי מצמערך על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל
את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימו ועכשיו שבא לידי לא אקיימו היה מאריך באתך עד שיעתה
נשמתו באתך יצתה ב"ק ואמרה אשריך ר"ע שיוצאה נשמתך באתך אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה זו *תורה
וזה שבריה ממתים ידך י"י ממתים ונו' אמר להם חלקם כדוים יצתה בת קול ואמרה אשריך ר"ע *שאתה
מוזמן לחיי העה"ב: לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המורה שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים
וכו': אמר ר' יהודה אמר רב לא אמרו אלא מן הצופים ולפנים וברואה איתמר גמי א"ר אבא בריה דרבי
חייא בר אבא הבי אמר רבי יודנן לא אמרו יאלא מן הצופים ולפנים וברואה ובשאיין נדר ובזמן שהשכינה
שורה ת"ד הנפנה ביהודה לא יפנה מורה ומערב אלא צפון ודרום ובגליל לא יפנה אלא מורה ומערב
ורבי יוסי מתיר שהיה ר' יוסי אומר לא אסרו אלא ברואה ובמקום שאין שם נדר ובזמן שהשכינה שורה
וזכמים אומרים היינו ת"ק איכא בינייהו צדיין תניא אידך הנפנה ביהודה לא יפנה מורה ומערב
אלא צפון ודרום ובגליל צפון ודרום אסור מורה ומערב מותר ורבי יוסי מתיר שהיה רבי יוסי אומר לא
אסרו אלא ברואה רבי יהודה אומר בזמן שבת המקדש קיים אסור בזמן
שאיין בית המקדש קיים מותר רבי עקיבא אסור בכל מקום רבי עקיבא
היינו ת"ק איכא בינייהו חיץ לארץ רבה הוא שדיין ליה לבני מורה
ומערב אור אביי שדנהו צפון ודרום על רבה תרצנהו אמר מאן האי
דקבער לי יצא ר' עקיבא סבירא לי דאמר בכל מקום אסור:
תניא

מערב סנה למערב שבת(הענין כד):
לכך נאמר בכל מאדך. מן החביב
עליך: וסיס מקבל עליו עול מלכות
שמים. קורא קריאה שמת: ממס'ס
ידך י"י ממס'ס. מידך היה לו למות
ולא מדי כשר ודס: מן סלופ'ס.
מקום שיכולין לראות מסס הר הכיני
ומסס והלאה אין יסולין לראות:
וכרואס. שיכול לראות מסס פרט
אס מקום נמוך הוא: וכשאין נדר.
מפסיק בינו להר הכיני: ובזמן
שפסיקנס אורס. שבת המקדש
קיים: סנספס כיסודס לא יפנס מורה

רבי עקיבא אומר בכל מקום.
מורה אחוריו ופניו למערב
ומסקין אפילו בחוץ לארץ ומפגש
בידועתו וכלבד שאין סס סתל:
רנא

דכ"ס ל

מ"י טוס'
סכונות ק:
ד"ס מוזנן
וכי'

רבי עקיבא אומר בכל מקום.
מורה אחוריו ופניו למערב
ומסקין אפילו בחוץ לארץ ומפגש
בידועתו וכלבד שאין סס סתל:
רנא

תורת חיים מסכת בבא קמא דף נ עמוד א

מלמד שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. ואם תאמר אמאי מדקדק עם הצדיקים טפי ממה שמדקדק עם הרשעים וי"ל לפי שהקב"ה דן את הצדיקים במדת הדין בלבד כיון שיכולין לעמוד בדין ושורת הדין אינו מוותר אפילו כחוט השערה ואפילו על חטא כל דהו לפי שורת הדין העונש חמור מאוד דאפילו מי שסרח במלך בשר ודם בדבר קטן אחת דתו להמית קל וחומר המורד במלך מלכי המלכים ולכך נענשו משה ואהרן נדב ואביהוא וכיוצא בהן על חטא קטן אבל כשדן את הרשעים משתף ומקדים מדת הרחמים למדת הדין.

ולפי זה ניחא הא דאיתא במדרש הביאו רש"י ז"ל ריש פ' בראשית ברא אלהים ולא נאמר ברא ה' שבתחילה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. ולכאורה קשה מאי קמ"ל קרא מה שעלה במחשבתו יתברך וצריך לומר כדפי' דמחשבתו יתברך קיימת וכשהוא דן את הצדיקים במדת הדין בלבד הוא דן אותן כמו שעלה במחשבה לפניו לפי שהן יכולין להתקיים על פי שורת הדין אלא שבתחילה עלה במחשבה לפניו לדון את כל העולם בכלל ע"פ שורת הדין כיון שראה שאין העולם כולו מתקיים שתף רחמים לדין מיהו הצדיקים כיון שיכולין להתקיים כדקאי קאי וכן משמע מהא דאיתא בפרק קמא דע"א י"ב שעות הוי היום כו' שלש שעות שניות יושב הקב"ה ודן את כל העולם כולו כיון שרואה העולם כולו מתחייב בדין עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים הרי בהדיא דאף על גב דנברא העולם ברחמים אפילו הכי יושב בכל יום על כסא דין תחילה והיינו מפני הצדיקים שיכולין לעמוד בדין לחוד אלא כיון שרואה שאין העולם כולו מתקיים בדין אז יושב על כסא רחמים. ונראה דהיינו הא דאיתא בפרק הקומץ בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות א"ל אדם עתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ וכו' אמר לפניו רבש"ע הראני שכרו א"ל חזור לאחוריך ראה ששוקלין את בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני. ולכאורה המאמר תמוה במה שהשיב כך עלה במחשבה לפני השופט כל הארץ לא יעשה משפט ולא עביד קב"ה דינא בלא דינא. ולפי מה שפירשתי אתי שפיר דרבי עקיבא צדיק גמור וחסיד עליון הוה ונידון על פי שורת הדין בלבד ואי אפשר שלא חטא רבי עקיבא איזה חטא קל מימיו להיות נידון עונש גדול זה כי שורת הדין כך היא נותנה בלי ויתור כלל והיינו דא"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני כלומר צדיק גמור כרבי עקיבא וחבריו אין אני דן אותו ברחמים כלל כי אם על פי שורת הדין כמו שהיתה המחשבה לפני בבריאת עולם.

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק שמות פרשת בשלח

[יא] בזה"ק (פרשה זו מ"ז ב) ובשבת במילי דשמיא ובקידושא דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא וכו' תא חזי הכא כד אתקריב פרעה וכו' ואתם תחרישון ודאי ולא תתערון מלה וכו'. בגמרא (מנחות כ"ט ב) אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני וכו' אמר לפניו רבונו של עולם זו תורה וזו שכרה אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני. וצריך להבין למה אמר לו שתוק גם מה זו תשובה כך עלה במחשבה לפני. אך הענין שה' יתברך האציל עשר ספירות לבריאת העולם ובפתיחת אליהו (תיקוני זוהר הקדמה י"ז א) תיארם בצורת אדם שבע תחתונות על האברים ושלוש ראשונות מוחא וליבא וקרקפתא דתפילין. ובצלם זה עשה את האדם גם כן. וזה שאמר במחשבה לפני היינו עתיקא שלפני המחשבה דמחשבה רצון ועתיקא רצון הרצונות.

אך מה שאמר לו שתוק הענין על פי מה שמובא בספר יצירה (פרק א') עשר ספירות בלימה בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ פיך לדבר ולבך להרהר שוב למקום שלכך נאמר (יחזקאל א', י"ד) והחיות רצוא ושוב ועל דבר זה נכרת ברית. והיינו שיש מחשבה והוא הרהור בלא התפשטות ויש הרהור בלב שאמרו על זה (ברכות כ' ב) הרהור כדיבור דמי והיינו כשמהרהר בלב כל הענין והתיבות כמו שהיה מדבר רק אינו מוציא בשפתיו וזהו נקרא הרהור. ואמר בפירוש בלימה בלום פיך מלדבר ושיבלום לבך מלהרהר. ואם רץ פיך וכו' שוב למקום שלכך נאמר והחיות רצוא ושוב שהחיות של האדם רצוא ושוב כמראה הבזק וכשיבלום פיו מלדבר ולבו מלהרהר אז יוכל להופיע עליו דעת שפירש רש"י (שמות ל"א, ג') רוח הקודש ויופיע עליו כרגע מאור עתיקא שהדעת פנימית הכתר. וזה זוכין על ידי שתיקה.

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

מט, ט גור אריה יהודה. הה"ד שמע אלהים קולי בשיחי וגו' (תהלים ס"ד ב') א"ר יוסי בר חנינא הפסוק הזה סדרו דוד על דניאל וכה"א שמע אלהים קולי, מי היה מתפחד ומתירא ומתפלל, זה דניאל. תסתירני מסוד מרעים (שם ג') שנאמר אדין סרכיא וגו' הוו בעין וגו' (דניאל ו' ה'). מרגשת פועלי און (תהלים שם) שנאמר אדין סרכיא וגו' הרגישו וגו' (דניאל ו' ז'), מהו הרגישו, שהיו מרגישין מה עשו, אמרו לדריוש עד עכשו הכל סבורין שמלכות בבל עומדת רצונך ידעו שכבר עברה דיאגטמאור שלך לא יהא אדם מתפלל עד ל' יום כי אם לפניך, הה"ד אתיעטו כל סרכי מלכותא (שם ו' ח'). כיון ששמע כן ערב לו שנאמר כל קבל דנא וגו' (שם י'), ודניאל לא חשש שנאמר וכיון פתיחין ליה וגו' (שם י"א). ג' חלונות היו לו, כשהוא עומד [עמוד 237] ומתפלל כנגד העליונה, וכששוחה כנגד האמצעית וכשמשתחוה כנגד התחתונה. הלכו ומצאוהו מתפלל וספרו עליו לשון הרע. ועל אותה שעה נאמר אשר שננו כחרב לשונם דרכו חצ(י)ם דבר מר (תהלים ס"ד ד'). ג' מרים הם, המות, אכן סר מר המות (ש"א ט"ו ל"ב). ואשה רעה, שנאמר ומוצא אני מר ממות את האשה (קהלת ז' כ"ו), ולשון הרע שנאמר דרכו חצ(י)ם דבר מר. לירות במסתרים תם (תהלים שם ה'), א"ר יוחנן שהטמינו לו נער לראות אם היה מתפלל אם לאו. א"ל דריוש הביאו לי עדים ויעידו שהיה מתפלל הה"ד ועל דניאל שם בל וגו' (דניאל ו' ט"ו). מהו ועד מעל[י]ן שמשא (הוא) [הוא] משתדר להצלותיה (דניאל שם), כשהם עומדין לפני הבמה ומקטרגין לדניאל ראה דניאל את החמה בשקיעתה והניחן והלך לו למקום צנוע והתפלל תפלת המנחה, כיון שראוהו מתפלל אמרו לדריוש עדים אתה מבקש הרי הוא עומד לפניך ואינו חושבך, ולא היה יכול דריוש להשיב, ואעפ"כ לא היה מקבל מהם. א"ל אני מוחל לו. כיון ששמעו כן נתרגשו כלם וא"ל תעשה דין דניאל או צא מן המלכות שאין דתנו כן, שכל מי שיעבור על גזרת המלך שיחיה הה"ד באדין גובריא וגו' (שם ט"ז), כיון ששמע המלך כן נתירא והשליכוהו לבור, הה"ד באדין מלכא אמר וגו' והיתית אבן חדה (שם י"ז - י"ח), ואייתין אין כתיב כאן, אלא והיתית, מלמד שבאה מאליה, מלאך גלגלה והביא(ת) [ה]. וחתמ(ו) [ה] מלכא בעזקתיה (שם) שלא ישליכו עליו אבן או חץ ויהרגוהו. ובעזקת רברבנוהי (שם) שלא יאמרו המלך הטיל בשר ומזון לאריות ומלא את כרסן ע"כ לא אכלוהו, הה"ד די לא תשנא צבו בדניאל (שם) אמרו מאה ועשרים חותמות היו. כיון שירד אמר המלאך קבלו קרובכם. גור אריה יהודה, מיד התחילו האריות לרכוב אחד על גבי חברו עד שהגיעו לפתח הבור וקבלוהו. מיד הלכו אחשדרפנים שמחים וטובי לב אבל דריוש המלך מצר לפלטרין שלו, הה"ד ובת טות וגו' (שם י"ט), ובקריאת הגבר עמד לו לעצמו והלך לבור שנאמר באדין מלכא בשפרפרא וגו' (שם כ') ולא הרגיש בו בריה. התחיל קוראו בקול נמוך שנאמר וכמקרו(ו) ביה לגובא וגו' (שם כ"א), בתחלה אלהך וגו' הוא ישזבינך (שם י"ז), וכאן א"ל היכיל לשיזבותך, אלא אמר דריוש, חנניא מישאל ועזריה נצולו לפי שהיו ג', אבל אתה לעצמך תאמר שנמצא לך זכות לפני אלהיך כנגד הג' שיעשה לך נסים כיוצא בהם, מיד השיבו דניאל אלהי שלח מלאכיה וגו' (שם כ"ג). לפי שפיהם של אריות מזוהם, כשהושלך דניאל מה עשו, קבעו פיהם לארץ כדי שלא יריח ריחם (ותתצער) [ותצטער] נפשו, שאין כתוב ולא נשכוני אלא ולא חבלוני, אפילו הבל היוצא [עמוד 238] מפיהם לא הזיקני. כיון ששמע המלך כן שמח הרבה שנאמר שגיאת טאב עלוהי (שם כ"ד). הלך וישן לו. בשחרית באו כל האנשים, א"ל אין אנו הולכים ורואים מה היה בסופו של דניאל, א"ל הן. התחיל קורא והוא עונוהו, מיד גזר והעלוהו שנאמר ולדניאל אמר וגו' (שם). וכשבא לעלות רכבו האריות זה על זה עד שהעלוהו שנאמר והסק דניאל (שם), והסיקו אין כתיב כאן אלא והסק, מעצמו עלה שהאריות העלוהו, וכל חבל לא השתכח ביה (שם), שאפילו שירטא לא נראית בגופו. הוא שדריוש אומר משזיב ומצל (שם כ"ח) משזיב לאבות ומציל לבנים, משזיב בעוה"ז ומציל לעוה"ב. משזיב מכבשן האש ומציל מגוב אריות. די שזיב לדניאל מן יד אריותא (שם) מפום אריותא אין כתיב כאן אלא מן יד, מלמד שלא נגעו בו לא ביד ולא ברגל ולא בפה ולא בריחם. אמרו האחשדרפנים לדריוש אלוה דניאל לא הצילו, אלא דניאל היה זן אותם והיו מכירים בו הה"ד

יחפשו עולות (תהלים ס"ד ז'). א"ל אף אתם פרנסו אותם. ופרנסום ואח"כ השליכום, הה"ד ואמר מלכא וגו' (דניאל ו' כ"ה). א"ר יוסי לא היה [אחד] מהם נוגע בטרפו של חברו והיו שלש מאות וששים אריות וכל אחד ואחד שלטו בו ג' אריות ולא ירד אחד מהם לקרקע הבור עד שהאריות אכלוהו, הה"ד ולא מטו וגו' (שם). ועליהם נאמר ויורם אלהים חץ פתאום וגו' וכשילוהו (תהלים ס"ד ח' - ט'). ישמח צדיק (שם י"א), זה דניאל בזכות ישראל על שחסה בהב"ה, הה"ד וחסה בו. ויתהללו כל ישרי לב (שם) אלו חבריו. א"ר יוסי בר חנינא למה אמר דוד המזמור הזה על דניאל, לפי שזה וזה משבט יהודה וזה וזה מזרע המלוכה, וזה וזה נצלו מאריות וזה וזה יסדו ביהמ"ד. וכן הוא אומר ששבצר דך אתא יהב אושיא (עזרא ה' ט"ז) כל זה היה דניאל שבאו ו' צרות בימיו, גלות יכניה וחרבן ביהמ"ק וגלות יויקים והושלך לבור אריות ונתבטלה עבודת בית המקדש וצרת המן. זה הלשינו עליו דואג ואחיתופל וזה סרכיא ואחשדרפניא, זה נהרגו שוטניו וזה הרגו אריות שוטניו, זה שמחו לו אוהביו וכל ישראל שנאמר [וכל ישראל] ויהודה אוהב את דוד (ש"א י"ח ט"ז), וזה שמח לו דריוש שנאמר שגיא טאב עלוהי (דניאל ו' כ"ד). ואף יעקב כשברך יהודה הזכיר מעשה שניהם הה"ד גור אריה יהודה, כנגד דוד שהצילו הב"ה מן אריה וגוריו שבאו עליו וטרפו שה מן העדר שנאמר גם את הארי וגו' (ש"א י"ז ל"ו), ועליו נאמר מטרף בני עלית, שנתעלית מטרפו של [עמוד 239] ארי שע"י אותו מעשה נלחם בגלית ונטל גדולה. כרע רבץ, שכב, כארי כנגד דניאל ששכב עם אריות ולבאים לילה אחת ולא הזיקוהו, ולמה נאמר כארי וכלביא כנגד ב' נסים שנעשו לו עמם, וסגר פום אריותא (דניאל ו' כ"ג), די שזיב לדניאל מן יד אריותא (שם כ"ח).

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

ומנוחה כמה ימים, ויש מקלות הנחשבות מיותרים וכי"כ וצריך סמי רטואות לטור ולזכר את זמן, יש מצבים ששיטול שמרני לא יעורר וצריך בתורה נחתה, ויש מצבים עוד יותר רצינים, שצריך ניתוח קשה ומסוכן כדוגמת ניתוחים במח ובלב או גידול ממאיר וקפון רח"ל, כך גם כי"כ חוליא תגשש, ובראשית החשובה צריך לקבוע עד כמה קשה מחלתו, לפעמים מספיק חרטה על העבר וקבלה על לנהוג ודי בכך, ויש שצריך גם סיגופים ותעניות להכניע את עיניו הקשה, ויש שדורש כבר בה"י ניתוח לעקור את נקודת הרע שבקרבו, ויותר קשה וגרוע כשצריך ניתוח יסודי לעקור מקרבו את שורש הרע השוכן בקרבו, שורש פורה ראש ולענה, וכמובא בספרי מוסר והסידות (ונחבאר לעיל במאמר פו יש בכח שורש פורה ראש ולענה) שכל אדם יש במנוח שורש רע שנוגד בו, וזה עורר ושלחתו בעלמל לתקן אותו, והוא מבצר כוחות חסיד"א שבקרבו, ועלי מרומי בפתוק (הולים פא) לא יהי בר אל זר זוגי כמו שדרשו בגמ' (שבת קמ"ג) אל זר שבקרבו, היינו בחז' עצמותו, ומקובל מצדדקי אמת כי את שורש הרע הזה א"א לעקור אלא ע"י מסירות נפש, ובה"י ניתוח קשה לעקור את השורש פורה נגד, עקירת נקודת הרע הזאת היא החווה העיקרית בחיי האדם, ובמשיב זה הוא הקרב המפריע.

ובכלל הכרת החטא להפריד מהו הוא נקודת הרע שלו, ויכול האדם לקבוע בבירור מהו היא הנקודה שלו, השייכה לשורש נשמתו ולקנות ע"י שרואה וכתובות לאיש זה עיקר יעודו מזה חקונתו, ולאיש אחר מזה התאווה או המכוד, כי"כ כמה שלקוי ביותל, ואלו כל שאר מדותיו הרעות אינו כי"כ מרי באישים של נקודת הרע הזו, כמו כן יש מי שנקודת הרע שבקרבו היא כעס והגזנתו, אם על עצמו אם על אחרים, ויש שעצבות ועצלות יחידה וכיצא באלו, עיקר ענין חשבוה הוא לחקן את הפרט המיוחד השייר לשורש נשמתו, בכדי למלא עי"ז את יעודו בעולמו, כי כל זמן שאינו מתקן שורש הרע שבקרבו, אין לחשבוה מתקיימת, והרע אוכל את חלק החטב שבקרבו.

זהו בארז דברי הרמב"ם ת"ל בענין חשבוה על מדות רעות, שמפרש עליהם הכתוב יעזוב רשע

(דברים ל) אם יהי' נדון בקצה השמים משם יקבעו האדם ומשם יקוץ וגי' שהחונה ג"כ ע"י כאמר המשיב"ט וי"ע הנזכר, משם דייקא, דהיינו מתוך שמתגיש חומרת מצבו כי הנך נזהר והעיל מדחי אל דחי עד שגח בקצה השמים, וכדאיאת בות"ק (ת"כ ר') שקצה השמים מרמו על מדה יסוד, וכדאיאת בבת אברהם (עניני ר"ה) שהפגום במדה זו נקרא גוף, כמא"כ (שע"י כו) וכאן האובדים בארץ אשור והנודים בא"צ וגי' שמרמו על פגמי אמצ' ערות הארץ שהוא בבחי' גוף, ע"ש, ואיאת בות"ק שלא מעילת חשבוה עליהם כי אם חשבוה מניאת, ומרמו כאן כי תמאיים, האובדים בארץ אשור הוא פגם ונכרות שם אלהים אחרים, עניני כפירה ומינות, שהם בבחי' אבוד ומנוח לגמל מהשורש, והנודים בארץ מצרים הוא בחי' פגמי ברי"ק, אשר עליהם נאמר אם יהי' גזרתי נגדו, אך אם לבן שבוך באמת בקרבו, ובקשום מ"שם את ה"א ונצנת, ומ"שם יקבעו המקבץ נדחי עמו ישראל, כי לב נשבר ונזכה א' לא תבוה (הולים נא) אשר כחטאים החמורים האלו בחי' אובד נודת, ובהכרת החטא מתחיל התיקון, וכמאמר המשיב"ט מזה אבה בשברון לב, וכמאמר הביש"ט יו"ע שהתנוות העלאיות בחטאי הם רק כמו שמתחיל לפתח שיער רחמים, ולפעמים השיערים מילים הלודת המפתחות אינם יכולים לפתוח, אך לב נשבר הוא כמו גרון אשר ישבר וחתה נחושת וברייתו ברל ינרע כמה הכרת החטא והלב נשבר מתחיל התיקון.

ובשיערי חשבוה (א, יג) לחסיד רבינו זונה כתוב: ומדונת חשבוה ומעלותיה, לפי גחל המלירות ועצום היגון, והיא החשובה אשר תבוא מדרך שחר הפגש וכותו שלילת, כי לפי שלילת נפשי אשר תסקתנה עניני ירכו ויעצמו במאד מאד יגוניו ברעיוניו וכו'.

ובכלל הכרת החטא להפריד מהוה המחלה ומה טיבת רע"ד שמדמה הרמב"ם (הל' דעות) ענין חולי הנפשיות לחולי הגופים (עי"ש), הרי כמו שבחולי הגוף צריך ראשית לקבוע מהוה המחלה ורק אח"כ אפשר לקבוע את הצד המפא שלילת, כי יש מחלות ששלושואתן אינו צריך כלל שיטול ומספיק זדירות

שהחריטה הכרת החטא הם הפסקת החטא ואינו נקרא עוד רשע, לענין זה חשבוה מועלת אפי' בטרם ישתן, אך אינה חשבוה גמורה לעקירת רשעי החטא אלא כשהיא באותו פרק, שאז היא ע"י דבר שתמשישו ברמתו מגיעיל ברמתו וכו'.

כשם שהכרת החטא היא ראשית מביא החשובה דכל שאין לו הכרת החטא הראוי נחשב כמשיך בחטא, כמ"כ היא משמשת במשל מביא לחשובה ונורים עיקרי לתיקון החטא, דהנה מצמצם החטא המציא הקיפה מזור והרופה לחקני, ע"י החטא עצמו נוצר בלב יתד, שממקור קודש מתצבת, כאב צורב ונקיטה לב עמוקה כי"כ לפי ערכו, על הידברותו לשקל מצב ירוד זה, וגם בשעת התעוררת בשדנו שקיע בשאל החתיה ויצוץ א' ממלע שבתוכו לא נתנו לו מעות (מצעם המרירות הזאת מתחיל התיקון, וע"י שפי' במא"כ מאת"כ (במדב כג) לא תביט או ברעב רלא ראה עמל בישראל ה' אלקי עמו ומרעות מולו בו, שמדבר כסוג מיוחד של און כזה אשר ה' אלקי עמו, שאף כעת שנכשל ועובר עברה לבו נקרע בקרבו איד עובר על רצון הבורא, וגם בשעת החטא הוא מלא כאב, ואין החטא נעשה בשלימות תגשש, על און כזה לא תביט וגי'. כי והחלת התיקון כבר נגזר בחטאי.

ויש לפרש כן גם במאמר הנעש"ט יו"ע ע"ס (דברים ד) ותסיד ה' אתכם בעמים וגי' ובהבית שם אלהים אחרים וגי' ובקשום משם את ה"א ומצאת וגי', ומרש מ"ס דייקא, ותייען דיקא מתיקוני הנורא שנגעת עד לעבוד אלהים אחרים, כיון שלב נצאל או בקורבן על נעילתו בשאל החתיה, ותיקונה תכאדהוה נפשו תבכיש את"א ומכו חוה ומצאת שכמי שאמשיך לחשיג קירבה תבוא ית"ש בשעה שזאתם בדרנה נבנות בבחי' (חולים קליט) אם אסק שמים שם אתה כמ"כ נמו הקיפה"ה כה ביהדי לחשיג את הבורא מתוך שברון לבו כעת שהוא בתחילת שסל המצב בבחי' ואציעה שאל הנל, והוא ע"י מאמר מר' הר"ש מקוברין יו"ע: ממשיכים קראתיד ה' וגי' (שם ק"ל), מתוך עוסק תעלימות קראתיד ה', ועד"ז יש לפי"ש מאת"כ

ה רצון בורא, וכ"ש כשמתפללין ומתדדן וים חטאי שויט ומשענו ואינם מניחין את ת, זה בודאי מרד גדול הוא, ומספיק על עצמו אף וכנס, ע"ש מה שמאריך בזה, אם כי לפי חשבוה זה כאלו נפתחו ה"י דרכי בית הכלל המדול בזה כמאמר מרד הר"ג מלכות"י (תורת אבות שער החשובה ר'): אר' יכולים ת חשבוה, ואר' יכולים שלא, לישות חשבוה ת הדד הוא כמאח"ל (מסותס ת), בודק בחורזק קי' עד מקום שיד מניע והשאר מכליל בלבו, ת זהו הודק כיצד לחיובם במבוא החשובה ת התעמק לפי דדגותו עד שיד מניע, ובוה ישנה ת של מחס, והקיפה ישנה לו כמתח של חיל.

לאור תה"ל יהבאר כטוב טעם מה דאיאת בשם גים (מש' אור ורוע ח"א קיב) שזאתם המתחרט מפשיי הרעים יש לו כבר דין בעל חשבוה, בהמורות שצריך כפרה יסורים או מיתה ר"ל, אך התחרט שוב אינו רשע ורשע לחשיג, וכן צדיק אפילו היה רשע גמור מקודשת על מנת שצדיק אפילו היה רשע גמור מקודשת שמה ת חשבוה ברעות, והמתו הלא אפילו אם תורה ובה מ"ס רשע גמור הוא אחרי שיעבר על דות שמפתחו קשה מאד, אכן ע"ס המבואר ראשית החשובה היא תרומת, שז"א תפסק ת צעיר לכפרה וקנות הלכליד שנתהוות ת, אך שצריך לתפח הדי חילוקי כפרת ת, ות"א, ותם תפח הדי חילוקי כפרת רשע' ורשע' הרברים והאלה יצא, כי לא מקירי רשע פסול לירות בגלל החטאים שעשה בעבר, אלא ששוא' רשע בזהו דמכיון שאינו מחוירס הדי משיך בחטא, וכדוגמת תגב והגילן שאם לא יצו אר"ס ששייך לא תנכפר עונו, וזה גם ת דבריל הרמב"ם (הל' חשבוה ס"ב) שחשובה ת היא באותו פרק ובאותו מקום ובאותה אשת ת גם אם שב לעת זקנה ואפילו באותו ימות ת: מקובלת, וצריך להבין לענין מה מועילה ובה לפני מיתה, אכן הכוונה ע"ס דבריע

